

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Grønningen naturreservat i Levanger kommune, 2016 - 2026

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

miljøvernavdelingen

RAPPORT

2016 - 3

TITTEL:

Forvaltningsplan for Grønningen naturreservat i Levanger kommune, 2016 - 2026

DATO:

15. mars 2016

FORFATTER:

Marie Uhlen Maurset

ANT. SIDER:

39

Refereres som: Maurset, M. U. 2016. Forvaltningsplan for Grønningen naturreservat i Levanger kommune, 2016 - 2026. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. Rapport 2016-3. 36 s.

AVDELING/ENHET

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag,
Miljøvernavdelingen

ANSV. SIGN:

Bjørnar Wiseth (sign)
(Miljøverndirektør)

EKSTRAKT

Forvaltningsplanen er utformet med tanke på å rettlede forvaltningen av naturreservatet slik at verneformål og verneverdiene opprettholdes. Planen er utformet i samsvar med verneforskriften, der forvaltningsutfordringer, saksbehandlingsrutiner og retningslinjer for brukerinteresser står beskrevet i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten og gi forutsigbarhet til brukere av området.

Stikkord: Grønningen. naturreservat.
Levanger. naturforvaltning.

Innhold

Forord	4
1 Innledning	5
1.1 Verneformål	5
1.2 Områdebeskrivelse	5
1.2.1 Vegetasjon	7
1.2.2 Geologi	8
2 Naturmangfoldloven	8
3 Historikk	8
3.1 Verneprosess	8
3.1.1 Skogvern i Norge	9
3.1.2 Opprettelsen av Grønningen naturreservat	9
3.2 Brukshistorie	9
4 Dagens status	9
4.1 Kunnskapsstatus	10
4.2 Verneverdier	10
4.2.1 Arter	11
4.2.2 Naturtyper	11
4.3 Bruk av området	13
5 Forvaltning av Grønningen naturreservat	16
5.1 Trusler mot verneverdiene	17
5.2 Forvaltningsutfordringer	17
5.3 Oppsyn og tiltak	18
5.3.1 Oppsyn og overvåking	18
5.3.3 Skjøtsel	19
5.4 Retningslinjer for brukerinteresser	19
5.4.1 Reindrift og samiske interesser	20
5.4.2 Landbruk	21
5.4.3 Setrer og hytter	22
5.4.4 Jakt og fiske	23
5.4.5 Friluftsliv	24
5.4.6 Redning og øvelser	26
6 Saksbehandling	26
6.1 Dispensasjonssøknader	26

6.1.1 Vurdering av dispensasjonssøknader	27
6.1.2 Retningslinjer for dispensasjonssøknader.....	28
6.2 Miljørettslige prinsipper ved saksbehandling	28
7 Kilder	29
Vedlegg 1. Verneforskrift	31
Vedlegg 2. Artsmangfold	35
Vedlegg 3. Beskrivelse av kjerneområdene i Grønningen naturreservat.....	36
Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i utformingen av forvaltningsplanen	37
Vedlegg 5. Bevaringsmål med tilstandsvariabler	38
Vedlegg 6. Tiltaksplan.....	39

Forkortelser:

FMNT – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

SNO – Statens naturoppsyn

Forord

Grønningen naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 16. desember 2011 og arbeidet med forvaltningsplanen startet med et oppstartsmøte i Levanger Rådhus 17. 04. 2012.

Formålet med vernet av Grønningen er å bevare et lite påvirket naturområde med varierte naturverdier. Forvaltningsplanen skal fungere som et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten for å opprettholde verneformål og verneverdier.

Forvaltningsplanen skal beskrive saksbehandlingsrutiner og gi forutsigbarhet til brukere av området. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og er ikke et juridisk bindende dokument i seg selv, men skal avklare håndteringen av verne- og brukerinteresser.

Forvaltningsplanen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto av Eldar Ryan.

1 Innledning

1.1 Verneformål

Verneformålet til Grønningen naturreservat (ifølge § 1, vedlegg 1)

Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket naturområde med varierte naturverdier. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for naturmangfold. Området har blant annet gammel granskog og kalkpåvirket høgstaudekog.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som en del av et meget stort område som har store skogfaglige, myrfaglige, botaniske og ornitologiske verdier, herunder rike skogtyper og forekomst av meget gammel granskog.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Grønningen naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 16. desember 2011, i medhold av naturmangfoldloven. Formålet med vernet er å bevare et lite påvirket naturområde med varierte naturverdier.

1.2 Områdebeskrivelse

Grønningen naturreservat ligger i Levanger kommune og dekker et areal på 15 492 dekar som ligger 404 – 620 m.o.h. Naturreservatet berører gnr./bnr. 99/1 og 371/1, der henholdsvis Skogn bygdealmemming og Statskog er grunneiere. Naturreservatet ligger øst for innsjøen Grønningen og grenser mot Øvre Forra naturreservat. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (FMNT) har forvaltningsansvaret for Grønningen naturreservat.

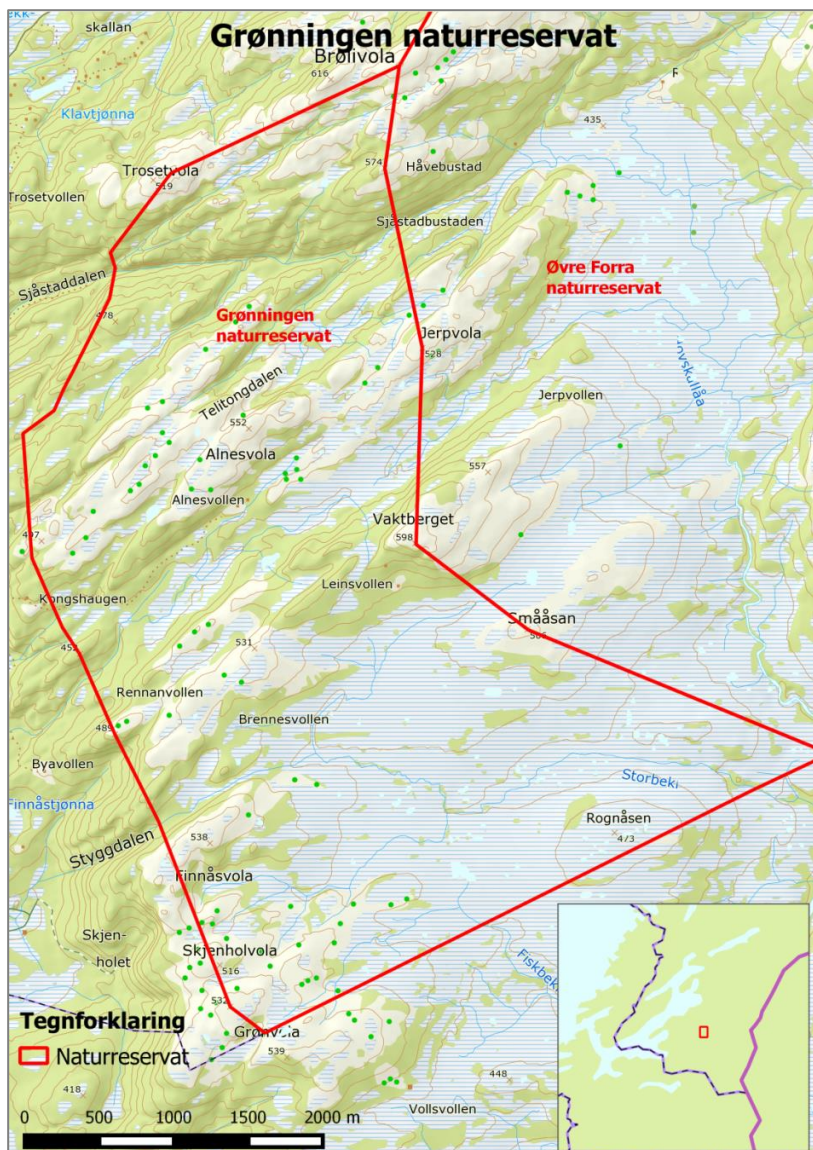
Figur 1. Grønningen naturreservat. Foto: Eldar Ryan, FMNT.

Tekniske inngrep og spor etter mennesker

- To setervoller med bygninger (Leinsvollen og Alnesvollen).
- To hytter (ved Brennesvollen og nord for Leinsvollen).
- Gjerde i Sjøstaddalen.
- Merkede stier, rasteplasser og to gapahuker.

Forholdet mellom Øvre Forra og Grønningen naturreservater

Grønningen naturreservat har en nyere og mer detaljert verneforskrift enn tilgrensende Øvre Forra naturreservat. Mens motorferdsel i Øvre Forra naturreservat kun reguleres etter motorferdselloven, er motorferdsel, samt bruk av sykkel / hest og kjerre forbudt i Grønningen naturreservat, ifølge verneforskriften. I Grønningen naturreservat skal derfor disse aktivitetene omsøkes FMNT.

Figur 2. Grønningen naturreservat i Levanger kommune. Grensen for naturreservatet er markert i rødt.

1.2.1 Vegetasjon

Området ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon, og mesteparten av området ligger i nordboreal vegetasjonssone (Moen 1998). Myr utgjør den største delen av arealet i Grønningen naturreservat. Fattig til middels rik jordvassmyr er mest dominerende, men det finnes også store arealer nedbørsmyr i området. Slåttemyrer er ikke observert i Grønningen naturreservat, men finnes i Øvre Forra naturreservat, da hovedsakelig vest for Heståa.

Nedbørsmyr: Får vanntilførsel fra nedbør.

Jordvassmyr: Får vanntilførsel delvis fra nedbør og delvis fra grunnvann. Myra er derfor mer eller mindre næringsrik avhengig av mineralinnholdet i grunnvannet. Myra graderes gjerne i næringskalaen; fattigmyr, intermediær myr, rikmyr og ekstremrik myr.

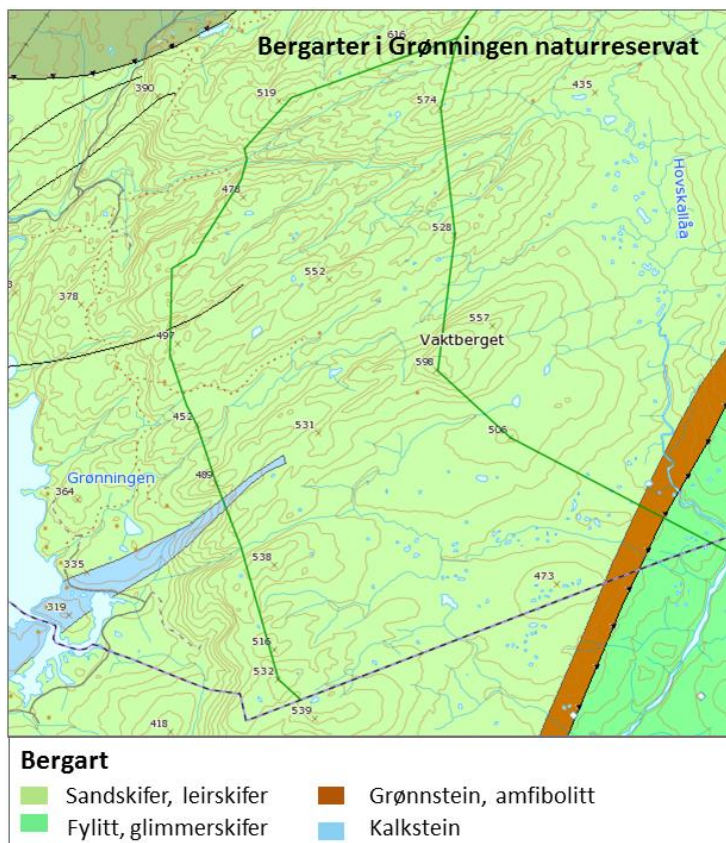
Skogen er preget av fattige utforminger. Gran dominerer i lisider og søkk (figur 2), mens furu dominerer på tørre koller. Stedvis finnes rikere vegetasjonsutforminger. Det forekommer stedvis flekker med kalkkrevende vegetasjon, deriblant et parti med kildevegetasjon og karstforekomst sørvest for Vaktberget. Det finnes en variert moseflora rundt kildefremspringet ved Vaktberget (Klepsland, Reiso og Hassel 2006).

Figur 3. Granskog i Byavolldalen. Foto: Marie Uhlen Maurset, FMNT.

1.2.2 Geologi

Store deler av berggrunnen i Grønningen består av sandskifer og leirskifer, men det finnes også noe fylitt, amfibollitt og grønnstein. Et bånd med kalkstein går inn i naturreservatet fra vest, og det er i dette området en finner kalkgrotten «Smørkjeillarn» (figur 8). Det meste av området er ellers dekket av tykke lag av torv eller bunnmorene (ngu 2015; Klepsland, Reiso og Hassel 2006). Berggrunnen i Grønningen er illustrert i figur 4.

Figur 4. Berggrunnskart N250 over Grønningen naturreservat. Kartet er hentet fra nasjonal berggrunnsdatabase (ngu 2015).

2 Naturmangfoldloven

Grønningen naturreservat er vernet med hjemmel i naturmangfoldloven § 34 (forskrifter om verneområder), § 37 (naturreservater) og § 62 (myndighet etter loven). Kapittel II i naturmangfoldloven inneholder alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk av naturen. Dette inkluderer forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer (§ 4) samt forvaltningsmål for arter (§ 5). Disse prinsippene er også gjeldende innenfor verneområder. Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal (i henhold til § 7) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder arbeidet med forvaltningsplaner. I vedlegg 4 står det beskrevet hvordan disse prinsippene er brukt i utformingen av forvaltningsplanen.

3 Historikk

3.1 Verneprosess

På begynnelsen av 2000-tallet besluttet Stortinget å øke skogvernet i Norge (basert på St.meld. nr. 25 2002-2003 (Miljøverndepartementet 2003)). I etterkant av dette har det blitt gjennomført naturfaglige registreringer i aktuelle skogvernområder på statsgrunn. Det var i denne forbindelsen at området Grønningen-Elgvadfoss ble undersøkt for skogverdier i 2005 (Hofton og Framstad 2006). Under verneprosessen i 2011 ble Elgvadfoss-området (Stjørdal kommune) tatt ut av verneplanen, mens området i Grønningen (Levanger kommune) ble vernet som naturreservat etter naturmangfoldloven.

3.1.1 Skogvern i Norge

Omtrent 60 % av Norges kjente fastlandsarter, og 50 % av artene på rødlista, er knyttet til skog. Hogst er en av de sterkeste negative påvirkningene på rødlistearter i skog, og fragmentering av skogsområder skaper forflytningsproblemer for mange arter (Gjerde mfl. 2010). Store, intakte skogsområder er nødvendig for å bevare kontinuitet i skogens aldersfaser og nedbrytningsfaser, noe som er viktig for å bevare det biologiske mangfoldet i skogen (Framstad mfl. 2002). Skogvern er derfor viktig for å bevare rødlista arter og hindre tap av biologisk mangfold.

3.1.2 Opprettelsen av Grønningen naturreservat

Grønningen naturreservat ble opprettet i 2011 som et suppleringsområde til Øvre Forra naturreservat. Utvidelsen av arealet forsterker verneverdiene i området, der Grønningen supplerer Øvre Forra med verneverdier knyttet til gammel skog og kalkpåvirket høgstaudeskog. I tillegg dekker disse to naturreservatene et svært stort våtmarksområde av nasjonal verneverdi.

3.2 Brukshistorie

Seterdrift

Det finnes sju gamle setervoller i-, eller på grensen til, naturreservatet. Disse vitner om eldre tiders intensiv utmarksutnytting. Deler av området brukes fortsatt som utmarksbeite for sau, men ved de fleste setrene tok den tradisjonelle seterdrifta slutt for over 100 år siden.

Byabustaden (utenfor naturreservatet) er et av unntakene, der det foregikk seterdrift frem til 1947. Det var i forbindelse med seterdrifta her at kalkgrotten «Smørkjeilarn» (figur 8) ble brukt som kjølerom i 1944 (Berre mfl. 2013). På Alnesvollen og Leinsvollen står det fortsatt bygninger i dag men det foregår ikke lenger seterdrift i Grønningen naturreservat, kun på Kongshaugen som ligger rett utenfor naturreservatet.

Skogsdrift

Skogen i Grønningen har vært utnyttet gjennom lang tid. Skogsdriften i Grønningen startet trolig midt på 1600-tallet, da både Langåssagen og Ådalsagen ble bygget i tilknytning til Grønningen. Trelasthandleren Peter Stalin satte i gang omfattende skogsdrift og sagbruksaktivitet rundt hele Forra-vassdraget i perioden 1799-1811, noe som har satt sitt preg på skogen (Berre mfl. 2013). I senere tid har Skogn og Grønning Almenninger stått for skogsdriften i området. Det meste av skogen i naturreservatet er mellom 80 og 150 år gammel, men konsentrasjonen av eldre trær er noe høyere øverst i Alnesdalen, hvor det finnes enkelte trær som er opptil 300 år gamle (Klepsland, Reiso og Hassel 2006).

4 Dagens status

Grønningen er et naturskjønt område som brukes av turfolk og friluftinteresserte. Det foregår også sauebeite og reindrift i området. De mange setervollene viser preg av eldre tiders utmarksbruk, og i dag finnes et nettverk av merkede stier og skiløyper i den midtre og

nordre delen av naturreservatet. Naturreservatet består av områder med gammel barskog og kalkpåvirket høgstaudeskog, samt store, intakte myrpartier i sør. Totalt sett fremstår naturreservatet som et lite påvirket naturområde, med betydelige verneverdier sett i sammenheng med tilgrensende Øvre Forra naturreservat. Naturen i dette området er ikke utsatt for noen umiddelbare trusler, men vernet skal bidra til å sikre naturen og det biologiske mangfoldet mot skadelige inngrep i fremtiden.

4.1 Kunnskapsstatus

De produktive skogområdene i Grønningen-Elgvadfoss ble kartlagt for biologiske verdier i forbindelse med opptrapping av skogvernet på Statskog sine eiendommer (Klepsland, Reiso og Hassel 2006). Det finnes også flere Mis-figurer (miljøregistrering i skog) i området rundt Sjøstaddalen, der det er registrert forekomster av gamle trær (NIBIO 2015). Myrområdene i Øvre Forra har tidligere blitt kartlagt i forbindelse med verneplan for myr (Moen mfl. 1976; Moen mfl. 1983). Basert på disse, samt andre tidligere registreringer, er hele Forra-området (inkludert den østre delen av Grønningen naturreservat) utpekt som et utvalgt kulturlandskap (Nilsen 1996). Det er også lagt inn flere fugleobservasjoner fra Grønningen i artsdatabankens rapportsystem (www.artsobservasjoner.no). Det foreligger altså et godt kunnskapsgrunnlag om skogverdiene i Grønningen og omkringliggende våtmarksområder.

4.2 Verneverdier

Grønningen naturreservat, sett i sammenheng med Øvre Forra naturreservat, er et svært stort område av nasjonal verneverdi knyttet til både myr, våtmark og skog (Fylkesmannen i Nord-Trøndelag 2008). Grønningen naturreservat drenerer ned mot elva Forra i det verna Forra-vassdraget.

Skog

Sjøstaddalen innehar de største skogverdiene i Grønningen. Her finnes gammel skog og kalkpåvirket høgstaudeskog som strekker seg inn i Øvre Forra naturreservat. Det finnes også stedvis svært gammel skog i Alnesdalen, med opptil 300 år gamle trær (Klepsland, Reiso og Hassel 2006).

Kildevegetasjon

Bergrunnen sørvest for Vaktberget består av en marmoråre som gir grobunn for basekrevende karplanter og moser. Her finnes også en underjordisk bekk som kommer opp til overflaten og danner et kildeutspring. Rundt denne kilden finnes en krevende moseflora og ved marmorberget finnes diverse basekrevende arter som taggbregne, grønburkne og kammose (Klepsland, Reiso og Hassel 2006).

Våtmark

Myrområdene i Grønningen henger sammen med myrområdene i Øvre Forra naturreservat. Øvre Forra har våtmark og myrområder med nasjonal verneverdi. Supplert av de store myrarealene i Grønningen, gir den totale størrelsen dette området svært høy verneverdi. Figur 4 viser noe av de store myrområdene i Grønningen naturreservat.

4.2.1 Arter

Rødlistearter

Den siste versjonen av norsk rødliste for arter ble offentliggjort i 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Rødlistens kategorier er RE (regionalt utdødd), CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar), NT (nær truet) og DD (datamangel). Kategoriene er inndelt etter artenes risiko for å dø ut.

Svartelistearter

Artsdatabanken presenterte i 2012 en oppdatert liste over fremmede arter og svarteliste i Norge (Gederaas mfl.). Svartelistede arter blir delt i fem risikokategorier: svært høy (SE), høy (HI), potensielt høy (PH), lav (LO) og ingen kjent risiko (NK).

Fugleliv

Øvre Forra naturreservat har fått Ramsar-status* på grunn av det varierte myrlandskapet med tilhørende fugleliv. Grønningen og Øvre Forra naturreservater innehar store områder med både våtmark og gammel skog, noe som gir habitater for en rekke ulike fuglearter. Fuglelivet i Grønningen naturreservat er ikke like godt kartlagt som i Øvre Forra, men det er registrert mange funn i artsdatabankens rapporteringssystem (artsobservasjoner.no). Det er blant annet gjort observasjoner av vadfuglene enkeltbekkasin, småspove, grønnstilk, rødstilk, trane, myrsnipe og gluttsnipe. I tillegg finnes en rekke typiske skogsarter som orrfugl, lirype, tretåspett, lavskrike, toppmeis, bjørkefink og fuglekonge i naturreservatet.

* Ramsarkonvensjonen: Konvensjonen om vern av internasjonalt viktige våtmarksområder.

Sopp og lav

Gammel granskog er viktige habitater for mange arter av lav og vedboende sopp. I Sjøstaddalen er det gjort flere funn av den «sårbare» (VU) skorpelaven granbendellav. Flere rødlista arter av vedboende sopp er knyttet til død ved og læger av gran og furu. Av disse finnes både furuplett, svartonekjuke, hornskinn og tyrikjuka i naturreservatet, hvorav alle er kategorisert som «nær truet» (NT) på rødlista. Under befaring høsten 2015 ble det også observert gubbeskjegg (NT) i Byavolldalen.

4.2.2 Naturtyper

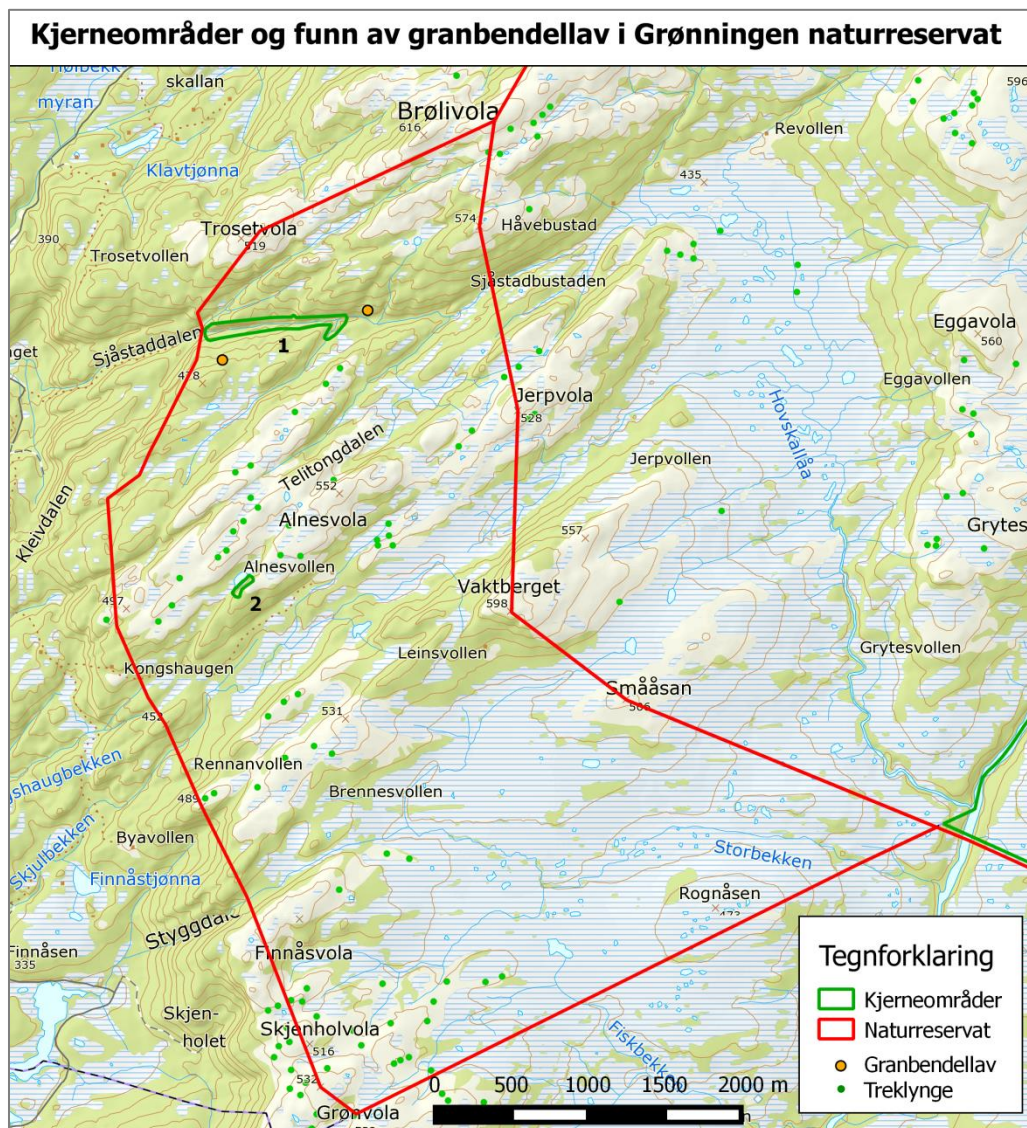
Det er registrert to viktige naturtyper i Grønningen naturreservat; kalkgranskog ved Alnesvola og gammel granskog i Sjøstaddalen (figur 5). Dette regnes som kjerneområdene i naturreservatet. Myrområdene består hovedsakelig av fattig til intermediær jordvassmyr, men det er også registrert noe rikmyr sør-øst i naturreservatet mot Øvre Forra naturreservat (Miljødirektoratet 2015).

Kjerneområder

Kjerneområder

Et kjerneområde er et område som er spesielt viktig i forhold til biologiske verdier innenfor totalarealet. Et slikt område har gjerne en større tetthet av nøkkelementer/strukturer og/ eller indikatorarter/rødlistearter.

Det er registrert to kjerneområder med viktige naturtyper i Grønningen naturreservat. Det største området finner vi i Sjøstaddalen, der skogen har betydelige kvaliteter og verneverdier knyttet til gammel granskog. Ved Alnesvola finnes et mindre kjerneområde med forekomst av kalkgranskog. Her er det også registrert gamle grantrær, hvor enkelte er opp til 300 år gamle. Kjerneområdene i Grønningen naturreservat er kartfestet i figur 5.

Figur 5. Kjerneområder i Grønningen naturreservat. Kjerneområde 1 består av urskog/ gammelskog av gran, mens kjerneområde 2 består av kalkgranskog. Opplysninger om kjerneområdene og funn av granbendellav er hentet fra naturbase (Miljødirektoratet 2015).

4.3 Bruk av området

Reindrift

Grønningen naturreservat ligger i Gaske-laante sijte, Feren reinbeitedistrikt. Området brukes som helårsbeite, men er særlig viktig som kalvingsland om våren. Reinen trekker oppover i fjellet mot slutten av juni. På reindriftskartet (figur 6) er det markert en viktig trekklei i Grønningen naturreservat. Denne strekker seg fra myrpartiene sør i Grønningen til Grytesvola i Øvre Forra. Trekkleier er traséer der reinen trekker av seg selv mellom beiteområder, enkeltvis eller i flokk.

Vårbeite I

Beite som brukes av simleflokken i kalvings- og pregningstida om våren.

Vårbeite II

Beite som benyttes av okseflokken og fjorårskalver i kalvingstida. Området kan også benyttes av simler og kalver senere på våren.

Figur 6. Kartet viser vårbeite og viktige trekkleier for rein i Grønningen naturreservat. Området brukes hele året, men er spesielt viktig som kalvingsland. Kartinfo er hentet fra reindriftras arealbrukskart (NIBIO 2015).

Landbruk

Det foregår sauebeite i Grønningen i regi av Hoabustad og Skogn saulag. Saulaget har en gapahuk ved Sjøstadvollen (figur 7), som har vært brukt som le for vær og vind i forbindelse med sauesanking. Det foregår i dag seterdrift på Kongshaugen, rett utenfor naturreservatet, men setrene i naturreservatet er ikke lenger i drift.

Figur 7. Gapahuk ved Sjøstadvollen. Foto: Eldar Ryan, FMNT.

Hytter og setrer

Det finnes seks gamle setervoller i Grønningen naturreservat, hvor det står bygninger på to av disse (Alnesvollen og Leinsvollen). Setervollene er i ferd med å gro igjen, dette gjelder særlig Gamle Brennesvollen som i dag er bevokst med stor granskog. I tillegg finnes det to hytter, en ved Brennesvollen og en nord for Leinsvollen. Hytta ved Brennesvollen eies av Markabygda IL og brukes som åpen dagsturhytte for alle som ferdes i området. På Kongshaugen (rett utenfor naturreservatet) drives det både seterdrift og servering sommerstid, til glede for besøkende og forbipasserende turfolk. Setervoller og dagsturhytta er markert på kartet i figur 9. I tillegg til disse finnes det flere hytter og setrer i Øvre Forra naturreservat, der det er behov for å frakte utstyr og materialer inn gjennom Grønningen naturreservat. Dette gjelder blant annet Håvebustad og Revollen. Skiløypa sør for Alnesvola (figur 9) benyttes som trasé for nødvendig transport hit.

Jakt og Fiske

Det foregår jakt på elg og småvilt i Grønningen. Jakt og fiske administreres av Skogn og Grønningen almenninger. Småviltjakt, fangst og fiske foregår med felleskort for jakt og fiske.

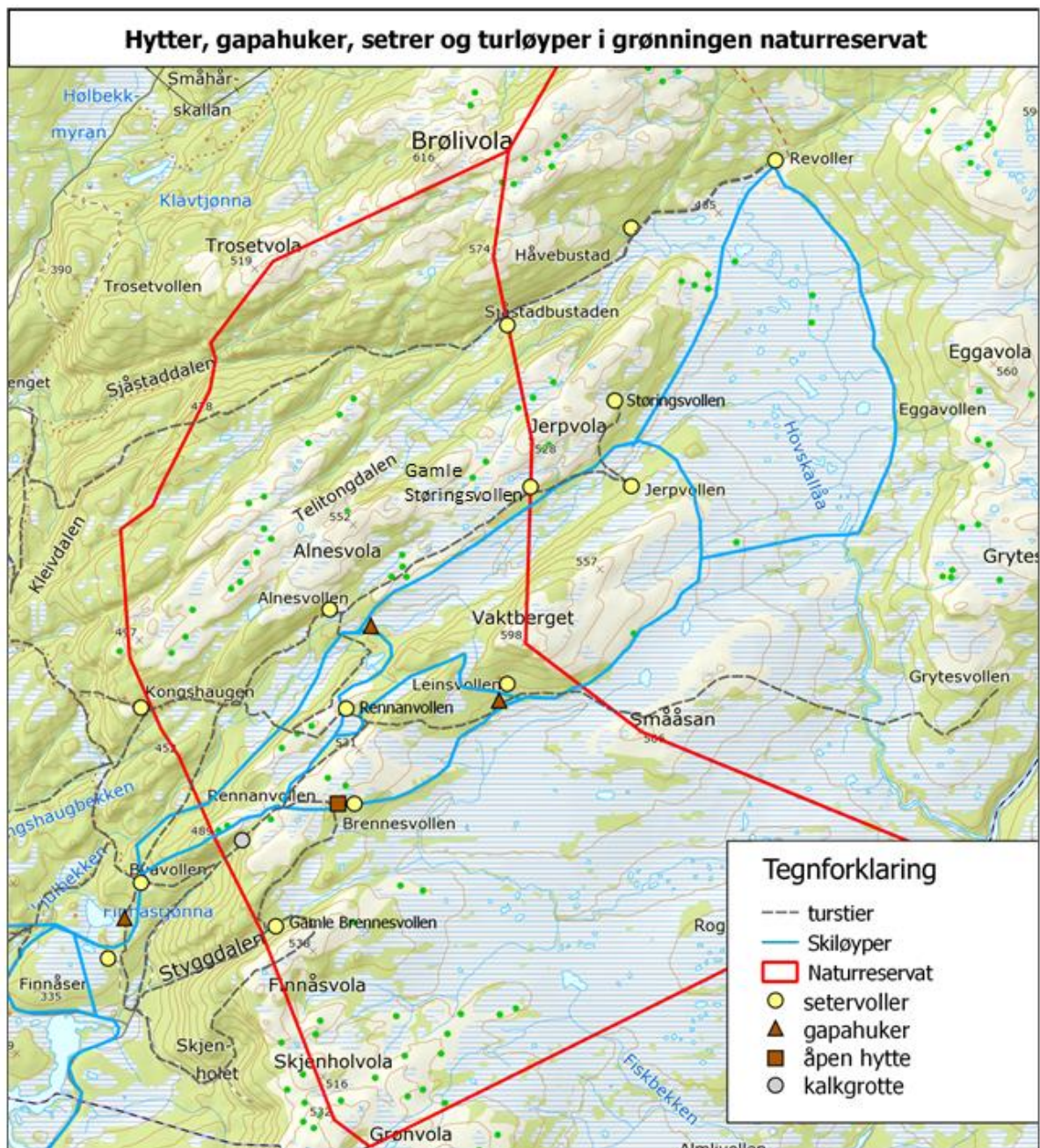
Ferdsel og friluftsliv

Grønningen er et område som brukes aktivt av turfolk både sommer og vinter. Grønningen hytte- og turlag (GHOT) legger til rette for friluftsliv i Grønningen. De vedlikeholder merkede turstier og kjører opp skiløyper fra jul til påske. Det finnes to gapahuker i naturreservatet. Disse er åpne for alle og er mye brukt. GHOT arrangerer veddugnad hver påske, hvor de kjører inn ved til gapahukene i naturreservatet. Denne veden er til fritt bruk for besøkende. I tillegg finnes en åpen dagsturhytte ved Brennesvollen, samt flere rasteplasser og bål plasser langs turstiene i Grønningen. Gapahuker, dagsturhytte og turløyper er markert på kartet i figur 9.

I Byavolldalen finnes en kalkgrotte med navn «Smørkjeillarn» (figur 8). Det er mulig å ta seg gjennom den ca. 30 m lange grotten for barn og små voksne. Smørkjeillarn fikk sitt navn etter at den ble brukt som kjølelager for smør og rømme under en varmeperiode sommeren 1944 (Berre mfl. 2013). I dag er kalkgrotten merket med skilt og er lett å finne dersom en følger stien i Byavolldalen.

Figur 8. Kalkgrotte i Byavolldalen. Foto: Svein Aastrup.

Figur 8. Grønningen hytte- og turlag har tre gapahuker i området, hvorav to ligger inne i naturreservatet. I tillegg har Markabygda IL en åpen dagsturhytte ved Brennesvolla. Disse, samt setervoller og kalkgrotten "Smørkjeillarn", er markert på kartet.

5 Forvaltning av Grønningen naturreservat

Naturmangfoldloven er sentral i forvaltningen av naturreservater, både i saksbehandling, arbeid med forvaltningsplaner og andre forvaltningsoppgaver. Miljøverndepartementet har utarbeidet en veileder i naturmangfoldloven kapittel II (Miljøverndepartementet 2012), som gir en innføring i praktisk bruk av disse prinsippene for ulike forvaltningsmyndigheter. I tillegg har miljødirektoratet utarbeidet et rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (Miljødirektoratet 2014), som omhandler saksbehandling etter verneforskrifter. Disse dokumentene vil være nyttige for forvaltningsmyndigheten i den videre forvaltningen av naturreservatet.

5.1 Trusler mot verneverdiene

Verneverdiene i Grønningen naturreservat er knyttet til områder med gammel granskog, kalkgranskog og høgstaudeskog, samt store våtmarksområder med tilhørende naturmangfold. Disse verneverdiene er ikke utsatt for noen umiddelbare trusler. Grønningen naturreservat er imidlertid et område som brukes aktivt til friluftsliv. Dersom ferdselen øker, og dersom dette fører til økt slitasje, kan det bli aktuelt med klopplegging enkelte steder for å kanalisere ferdselen gjennom sårbare myrområder. Det er også viktig at forbudet mot sykling blir overholdt, da området består av vegetasjon som er sårbar for slitasje. Den største trusselen mot skogverdiene i Grønningen er hogst, men dette er forbudt i naturreservatet, og er derfor ikke en reell trussel.

5.2 Forvaltningsutfordringer

For å bevare verneverdiene Grønningen bør det jevnlig føres tilsyn av naturtilstanden i naturreservatet. Forvaltningsplanen (deriblant skjøtsel og tiltak) kan revideres ved behov. Forvaltningsutfordringene i Grønningen naturreservat (tabell 1) er knyttet til å bevare et lite påvirket naturområde med varierte naturverdier, ifølge verneformålet.

Forvaltningsutfordringene er vurdert i et langsiktig perspektiv, og det kan bli aktuelt å knytte bevaringsmål til disse. Bevaringsmålene skal i tilfellet være konkrete og målbare, og registreres fortløpende i Miljødirektoratets fagsystem for verneområder (NatStat). Det er planlagt å etablere et bevaringsmål knyttet til forekomst av trær med gubbeskjegg i gammel barskog. Dette skal registreres i løpet av 2016. Skisse til bevaringsmål med tilstandsvariabler er vedlagt i vedlegg 5.

Tabell 1. Oversikt over langsiktige forvaltningsutfordringer for arter og naturtyper i Grønningen naturreservat. Se tabell 2 for oppsynsplan.

Art/naturtype	Forekomst	Forvaltningsutfordringer
Myr og våtmark	Hele naturreservatet	Myr- og våtmarksområdene skal ikke utsettes for grøfting, drenering og skadelig slitasje.
Gammel granskog	Sjåstaddalen (kjerneområde 1)	Skogen skal gjennomgå naturlig utvikling. Alle aldersklasser og nedbrytningsfaser av død ved skal være representert.
Kalkgranskog	Alnesvola (kjerneområde 2)	Kalkgranskogen skal ikke utsettes for hogst eller andre skadelige inngrep.
Rødlista arter	Hele naturreservatet	Utbredelsen av rødlista arter i naturreservatet skal ha muligheten til å øke ved at habitatene de lever i opprettholdes og gjennomgår naturlig utvikling.
Svartelista arter	Hele naturreservatet	Svartelista arter skal ikke forekomme.

5.3 Oppsyn og tiltak

Som forvaltningsmyndighet kan FMNT initiere oppsyn eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av tiltakene kan være SNO, grunneier og eventuelle eksterne aktører. Grønningen naturreservat brukes aktivt som friluftsområde. Eventuelle tiltak i naturreservatet kan derfor være knyttet til tilrettelegging og formidling. Det kan blant annet bli aktuelt å merke gamle setervoller med skilt. FMNT er ikke ansvarlig for utføring av

Figur 10. Verneskilt. Foto: Marie Maurset, FMNT.

slike tiltak, men det kan søkes til FMNT om økonomisk støtte. Ved eventuell slitasje på vegetasjonen i myrområder kan kloppegging bli aktuelt. Det skal også settes opp informasjonsplakater ved naturlige innfallsporter til naturreservatet. FMNT er ansvarlig for å få satt opp informasjonsplakater, samt eventuell kloppegging og andre tiltak som skal bevare naturverdiene i naturreservatet. Verneskilt er satt opp på grensen til verneområdet ved stier som går inn i reservatet. Disse skiltene (figur 10) vedlikeholdes av FMNT.

5.3.1 Oppsyn og overvåking

Oppsynsplan for Grønningen naturreservat er beskrevet i tabell 2. Oppsynsplanen er tett knyttet opp til forvaltningsutfordringene i tabell 1. Dersom svartelista arter oppdages i området skal det iverksettes tiltak for å bekjempe disse. Det vil da bli nødvendig å undersøke slike lokaliteter årlig inntil arten(e) ikke lenger er å finne. Ved befaring dokumenteres naturtilstanden med bilder, og eventuelt tekst dersom det er noe å bemerke. Trusselbildet for verneverdiene kan endres i løpet av planperioden. Dette vurderes derfor på nytt samtidig som naturtilstanden vurderes i samsvar med oppsynsplanen i tabell 2.

Tabell 2. Oppsynsplan for Grønningen naturreservat. Tabellen er delt inn i arter/naturtype, hva slags oppsyn som skal føres, og hvor ofte.

Art/naturtype	Oppsyn	Når?
Myr og våtmark	Befare myrområder der folk ferdes. Se etter slitasje, kjøreskader, opptråkking o.l.	Hvert 5. år (fra 2016)
Gammel granskog	Befare Sjøstaddalen og se etter at skogen er inngrepsfri og i god stand.	Hvert 10. år (fra 2016)
Kalkgranskog	Befare kalkgranskogen ved Alnesvola. Se etter at skogen er inngrepsfri og i god stand. Det skal vurderes å opprette bevaringsmål knyttet til denne naturtypen.	Hvert 10. år (fra 2016)
Rødlista arter	Følge opp bevaringsmål tilknyttet gubbeskjegg i gammel barskog.	Hvert 10. år (fra 2016)

Svartelista arter	Befare området rundt stier, hytter og setrer. Dersom svartelista arter oppdages skal disse bekjempes og lokalitetene undersøkes hvert år frem til arten(e) ikke lenger er å finne.	Hvert 5. år fra 2016 (hvert år dersom slike oppdages)
--------------------------	--	---

5.3.3 Skjøtsel

Det pågår ikke skjøtsel i Grønningen naturreservat i dag. Ifølge naturmangfoldloven § 47 (Skjøtsel av verneområder) kan skjøtsel brukes for å oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. I Grønningen naturreservat er verneformålet å ta vare på et lite påvirket naturområde. Verneverdiene utvikles derfor trolig best dersom naturen får stå i fred uten større inngrep, og det vil forhåpentligvis ikke bli nødvendig med igangsettelse av skjøtselstiltak for å ivareta verneformålet i naturreservatet. Regelmessig oppsyn med naturtilstanden vil imidlertid være viktig for å vurdere om verneverdiene ivaretas tilstrekkelig. Nye tiltak kan iverksettes dersom forvaltningsmyndigheten mener det er nødvendig.

Gamle setervoller

Det finnes flere gamle setervoller i Grønningen, der beiting og slått har vært en naturlig del av driften. Beiting og vedlikehold av setrene er tillatt ifølge verneforskriften, da dette ikke vil påvirke verneverdiene negativt. Det kan bli aktuelt å sette i gang skjøtselstiltak for å holde setervollene åpne. Det å ivareta setervollene går imidlertid ikke inn under verneformålet for naturreservatet, og er derfor ikke et prioritert tiltak hos FMNT. Dersom andre aktører er interessert i å rydde og vedlikeholde gamle setervoller i naturreservatet, kan det søkes om dispensasjon til dette. Det kan også søkes om tilskudd til å ta vare på trua naturtyper (naturbeitemark i dette tilfellet) gjennom Miljødirektoratets søknadsportal. Søknadsfrist er 15. januar hvert år. Skjøtsel av gamle setervoller bør foregå etter plan, og dersom det skulle bli aktuelt vil FMNT være behjelpelig med utforming av skjøtelsnotat eller skjøtelsplan.

5.4 Retningslinjer for brukerinteresser

Vernevedtaket er ikke til hinder for den aktiviteten som foregikk i området på vernetidspunktet. Det er tillatt å bruke naturreservatet til blant annet beiting, jakt, fiske og friluftsliv. For å ta vare på verneverdiene i området, gir imidlertid verneforskriften og forvaltningsplanen noen bestemmelser og retningslinjer. Den generelle aktsomhetsplikten (naturmangfoldloven § 6) sier at enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade på naturmangfoldet. Dette gjelder i naturen generelt, både innenfor og utenfor verneområder. Retningslinjer for bruk av naturreservatet er beskrevet nedenfor under ulike brukerinteresser. Her finnes også retningslinjer om aktivitet som bør unngås for å bevare verneverdiene, men som ikke står spesifisert i verneforskriften. Under hver brukerinteresse henvises det til aktuell paragraf (§) og punkt. For generelle vernebestemmelser og regulering av ferdsel, se verneforskriften i vedlegg 1.

Forklaring av verneforskriften §§ 3-8

§ 3 Fastsetter hva som ikke er tillatt i Grønningen naturreservat.

§ 4 Unntak fra vernebestemmelsene i § 3.

§ 5 Fastsetter hva som ikke er tillatt av ferdsel.

§ 6 Unntak fra ferdselsbestemmelsene i § 5.

§ 7 Fastsetter tiltak som sees på som nødvendige, og som er drøftet gjennom verneprosessen. Tiltakene må omsøkes, men det gis vanligvis dispensasjon. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

§ 8 Det kan gis dispensasjoner til tiltak som ikke er fastsatt i § 7 dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig (*ifølge naturmangfoldloven § 48*).

5.4.1 Reindrift og samiske interesser

Formålet med vernet av Grønningen omfatter bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Grønningen skal forvaltes slik at reindriftsnæringen fortsatt kan bruke området på samme måte som tidligere. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres i all hovedsak av reindriftsloven, med mindre det står særskilte bestemmelser i verneforskriften. Motorferdsel skal foregå i samsvar med verneforskriften (*ifølge reindriftsloven § 23*).

Motorferdsel

Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt, men leiekjørere må medbringe skriftlig tillatelse fra oppdragsgiver (*ifølge § 6 punkt 3*). Det kan søkes om nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark (*ifølge § 7 punkt 8*) samt start og landing med helikopter (*ifølge § 7 punkt 9*) i forbindelse med reindrift. Det kan her gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplanen i henhold til reindriftsloven.

Rydding av drivingsleier og kjøretraséer

Det kan søkes om rydding av eksisterende drivingsleier og kjøretraséer (*ifølge § 7 punkt 12*). Det bør i hovedsak ikke ryddes i kjerneområdene i naturreservatet eller på lokaliteter med registrerte funn av rødlistearter (figur 5).

Gjerder, samleanlegg og brensel

Det kan søkes om oppføring av midlertidige (opp til en sesong) gjerder og samleanlegg i forbindelse med reindrift (*ifølge § 7 punkt 10*). Det kan også søkes om nødvendig uttak av bjørk til brensel, samt til vedlikehold av lovlig oppsatt reindriftsutstyr (*ifølge § 7 punkt 11*).

Retningslinjer

Uttak av bjørk

Det skal ikke tas ved fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 5).

Ved eventuell hogst bør yngre trær benyttes (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde).

Tørr gran og furu (gadd og læger) og død ved skal ikke hogges eller fjernes fra naturreservatet.

Rydding av kjøretraséer og drivingsleier

Nye trær og kratt samt nedfall kan fjernes fra traséene. Dette skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av traséen.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Det kan gis flerårige tillatelser i forbindelse med utføring av reindrift. Tiltak som står beskrevet i distriktsplanen kan godkjennes med bakgrunn i denne.

Oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg

Plassering av tiltaket spesifiseres i søknaden. Medbrakte gjerder og stolper kan settes opp midlertidig uten søknad.

Uttak av bjørk

Omfanget av behovet (estimert årlig uttak) spesifiseres i søknaden.

Tradisjonelt samisk håndverk

Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji og bruksgjenstander er tillatt (*ifølge § 4 punkt 10*). Dette gjelder ikke uttak av planter på rødlista eller særegne vekstformer på trær (for eksempel rirkuler).

5.4.2 Landbruk

Beiting

Beiting er tillatt i Grønningen naturreservat (*ifølge § 4 punkt 1*). Etter søknad kan det gis flerårige dispensasjoner til utkjøring av saltslikkestein (*ifølge § 7 punkt 16*). Det kan også søkes om oppføring av gjerder og samleanlegg for beite (*ifølge § 7 punkt 15*), motorferdsel i forbindelse med dette (*ifølge § 7 punkt 19*) og bruk av motorkjøretøy i forbindelse med vedlikehold av anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet (*ifølge § 7 punkt 3*). Det kreves ikke søknad for å frakte ut skadde og syke bufe, men det skal brukes kjøretøy som er skånsomme mot markoverflaten og gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av

kjøringen (*ifølge § 6 punkt 1*). Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn kan melding gis i etterkant av kjøringen.

Jord og skogbruk

Hogst og ødeleggelse av planter og annen vegetasjon, samt døde busker og trær, er forbudt i naturreservatet. Det samme gjelder såing eller planting av trær eller annen vegetasjon (*ifølge § 3 punkt 1*). Generelt er tiltak som kan endre naturmiljøet ikke tillatt (*ifølge § 3 punkt 3*). Noen nevnte eksempler i denne bestemmelsen er: «... *drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse,..., henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempelsesmidler...*». Det kan imidlertid søkes om hogst av etablerte plantefelt (*ifølge § 7 punkt 5*).

5.4.3 Setrer og hytter

Vedlikehold

Vedlikehold av hytter samt andre anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet er tillatt (*ifølge § 4 punkt 7*). Med vedlikehold menes nødvendige utskiftninger på grunn av vær, vind og annen slitasje. Se tekstboks for nærmere beskrivelse. Utvidelse av bygninger, tilbygg og nybygg i naturreservatet er i utgangspunktet ikke tillatt og skal i så fall omsøkes.

Vedlikehold – ombygging - bruksendring

Når bærende konstruksjoner skiftes ut og når bygningene fremstår som i det vesentlige fornyet, er det ikke lenger snakk om vedlikehold, men en ombygging. Det avgjørende i vurderingen ved spørsmål om det gjelder vedlikehold eller ombygging er altså hvorvidt bærende konstruksjoner skiftes ut og om bygningen fremstår som vesentlig fornyet. Arbeider som gjøres med sikte på bruksendring krever tillatelse etter verneforskriften. Bruksendring krever også ofte tillatelse etter plan- og bygningsloven. Ved restaurering av byggverk skal tidligere standard og utforming være retningsgivende (DN 2008).

Uttak av ved

Hogst er i utgangspunktet ikke tillatt i Grønningen naturreservat, men skogeier kan utvise ved til hytter i området etter plan godkjent av FMNT (*ifølge § 7 punkt 13*). Skogn bygdealmenning eier skogen i Grønningen naturreservat, og en må derfor ha tillatelse både fra Skogn bygdealmenning og FMNT for å ta ut ved i naturreservatet. Ved kan med fordel tas fra setervollene i området, da disse er i ferd med å gro igjen.

Retningslinjer

- Ved skal ikke tas fra kjerneområdene (figur 5).
- Det skal ikke tas ut døde trær eller store vindfall.
- Gammel gran og store trær av gran og furu skal ikke hogges (diameter over ca. 30 cm ved brysthøyde).
- Dersom det gis dispensasjon til å ta ut ved bør yngre trær benyttes (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde).
- Det kreves tillatelse fra både skogeier (Skogn bygdealmening) og forvaltningsmyndigheten for naturreservatet (FMNT).

Motorferdsel

Motorferdsel i naturreservatet er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 5 punkt 1*). Det kan imidlertid søkes om dispensasjon fra ferdselsbestemmelsene til nødvendig transport av ved, materiell og utstyr til hytter og setrer i verneområdet (*ifølge § 7 punkt 14*). Det kan også søkes om nødvendig transport til hytter og setrer bakenfor Grønningen naturreservat (i Øvre Forra naturreservat), men disse søknadene behandles etter verneforskriften § 8.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Transport av ved og utstyr

- Forvaltningsmyndigheten kan gi flerårige dispensasjoner til frakt av ved, materiell og utstyr inn til hytter og setrer med snøscooter på snødekt mark etter fastlagt trasé.
- Søknad om motorferdsel skal inneholde kart over kjøretrasé, hva slags kjøretøy som skal benyttes, navn på førere og tidsrom for kjøring (antall turer per sesong ved flerårig dispensasjonssøknad).
- Ved gitt dispensasjon stilles krav om utfylling av kjørebok for hver sesong.
- Kjøreboka sendes FMNT innen 1. juni hvert år.
- Det kreves i tillegg tillatelse fra kommunen og grunneier.

Setervoller og kulturminner

Det kan søkes om istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner (*ifølge § 7 punkt 4*). Dette gjelder blant annet istandsetting og vedlikehold av gamle setervoller.

5.4.4 Jakt og fiske

Jakt, fangst og fiske reguleres etter viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven. Jakt- og fiskekort formidles av Skogn og Grønningen almenninger. Skadefelling av store rovdyr er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk (*ifølge § 4 punkt 3*). Det kan søkes om utføring av tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk (*ifølge § 7 punkt 7*).

Storviltjakt

All vegetasjon er vernet mot ødeleggelse, men fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (*ifølge § 4 punkt 4*). Det er også tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn som fjernes etter endt jaktseason (*ifølge § 4 punkt 5*). Grunneiers tillatelse bør i tilfelle innhentes før anlegget settes opp. Uttransport av felt elg og hjort er tillatt dersom en bruker lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (*ifølge § 6 punkt 2*). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport må dette omsøkes (*ifølge § 7 punkt 2*).

Retningslinjer

Uttransport av felt storvilt bør foregå utenom våte myrpartier for å unngå varige kjørespor.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Uttransport av storvilt med annet kjøretøy

Søknad må inneholde tidsrom for transporten, hva slags kjøretøy som skal benyttes, og hvem som er fører(e) av kjøretøyet.

5.4.5 Friluftsliv

Alle er velkommen til å ferdes i området etter allemannsretten i frilufsloven, men utøvelse av friluftsliv skal ikke være til skade for verneverdiene eller til ulempe for reindrift og landbruk.

Verneforskriften § 3

«I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet»

Ferdsel og båndtvang

Hunder skal holdes i bånd under båndtvangen (1. april – 20. august). Utenom båndtvangen skal hunder holdes under kontroll eller i bånd, da dette er helårsbeite for rein. Bruk av motoriserte kjøretøy er forbudt i naturreservatet (*ifølge § 5 punkt 1*). Det samme gjelder sykling og bruk av hest og kjerre utenom eksisterende veier (*ifølge § 5 punkt 2*), men siden det ikke finnes veier i naturreservatet er disse aktivitetene uaktuelle. Skånsom ridning er imidlertid tillatt (*ifølge § 6 punkt 4*).

Skiløyper og gapahuker

Etter søknad kan det gis flerårige dispensasjoner fra ferdselsbestemmelsene til oppkjøring av skiløyper etter fastlagt trasé (*ifølge § 7 punkt 17*). Det kan også søkes om dispensasjon til bruk av snøscooter i forbindelse med vedlikehold av anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet (*ifølge § 7 punkt 3*). Dette gjelder blant annet gapahukene i naturreservatet. Det kan også søkes om dispensasjon til utkjøring av ved til gapahukene.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Det kan gis flerårige tillatelser.

Søknad om bruk av snøscooter til vedlikehold, samt transport av ved og utstyr, skal inneholde:

- Navn på førere.
- Tidsrom for kjøring (antall turer / dager per sesong ved søknad om flerårig tillatelse).
- Kart med inntegnet kjøretrasé.

Søknad om løypekjøring skal inneholde:

- Navn på førere.
- Plan for hvor ofte løypene kjøres opp.
- Hva slags kjøretøy som skal benyttes (løypemaskin / snøscooter).
- Kart over kjøretraséer.

Arrangementer og økoturisme

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre arrangementer er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 3 punkt 4*), men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet (*ifølge § 7 punkt 6*). Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av barnehager, ideelle organisasjoner eller liknende, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes. Det kan også søkes om bruk av naturreservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet (økoturisme) (*ifølge § 7 punkt 18*). Miljøtilpasset reiselivsvirksomhet gir grunnlag for lokal verdiskapning ved å fremheve og ta vare på unike natur- og kulturkvaliteter i området.

«Økoturisme er berikende natur- og kulturopplevelser, tilrettelagt av ansvarlige reiselivsbedrifter med omsorg for sine gjester, miljøet og det lokalsamfunnet de er en del av»

©Norsk Økoturisme

Bålbrenning

Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved er tillatt (*ifølge § 4 punkt 9*), men hele trær og gadd av gran og furu (tørre stammer) skal ikke felles.

Bær og matsopp

Sanking av bær og matsopp er tillatt (*ifølge § 4 punkt 6*), men ellers er all vegetasjon, inkludert døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse (*ifølge § 3 punkt 1*).

Rydding av stier

Eksisterende stier kan ryddes uten søknad (*ifølge § 4 punkt 8*). Tekstboksen gir retningslinjer for hvordan stier bør ryddes, noe som er illustrert i figur 11.

Retningslinjer

Rydding av stier:

Dette gjøres ved å kappe vekk den delen av treet som ligger over stien, slik at stien åpnes igjen. Bestemmelsen gjelder innenfor stiens eksisterende bredde. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.

Figur 11. Stirrydding i Grønningen naturreservat. Foto: Marie U. Maurset, FMNT.

5.4.6 Redning og øvelser

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet er direkte tillatt i Grønningen naturreservat (ifølge § 6). Dette unntaket gjelder imidlertid ikke øvingskjøring. Røde Kors har hver vinter beredskap i fjellet og utarbeider øvingsplan foran hver vintersesong. Dersom det skal foregå øvingskjøring i Grønningen naturreservat skal dette omsøkes FMNT (ifølge § 7 punkt 1).

6 Saksbehandling

FMNT er forvaltningsmyndighet i Grønningen naturreservat, og søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten.

6.1 Dispensasjonssøknader

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i kapittel 5.4 i forvaltningsplanen, der det refereres til verneforskriften.

6.1.1 Vurdering av dispensasjonssøknader

Lovverk

I tilfeller der det søkes om dispensasjoner som ikke er nevnt i verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) må søknaden behandles etter verneforskriften § 8 (generelle dispensasjonsbestemmelser). Tiltaket kan gis dispensasjon dersom det ikke har nevneverdig negativ virkning på verneverdiene, eller går imot vernevedtakets formål. Hver dispensasjonssøknad skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Søknader om tiltak i Grønningen naturreservat sendes normalt til både FMNT, kommunen og grunneier. Dette gjelder blant annet saker som behandles etter plan- og bygningsloven eller motorferdselloven. I motorferdselsaker behandler forvaltningsmyndigheten søknaden etter verneforskriften, hjemlet i naturmangfoldloven, mens kommunen behandler søknaden etter nasjonal forskrift om motorferdsel i utmark, hjemlet i motorferdselloven. FMNT og kommunen varsler hverandre når de mottar en søknad som skal behandles etter begge lovverk. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor som hovedregel først etter verneforskriften, før den eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres etter annet lovverk.

Vilkår

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår knyttet til tillatelser, så lenge vilkårene har saklig sammenheng med tillatelsen. Forvaltningsmyndigheten må i hver enkelt sak vurdere om det skal settes vilkår, og hvilke, for å ivareta verneformålet.

Ved eventuelle brudd på vilkårene gitt i dispensasjonen har forvaltningsmyndigheten som har gitt dispensasjonen anledning til å trekke eller omgjøre vedtaket (*ifølge naturmangfoldloven § 67*). Om det blir oppdaget skader i terrenget etter aktivitet, kan forvaltningsmyndigheten kreve oppretting på brukers regning (*ifølge naturmangfoldloven § 69*).

Vedtak

Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. I tillegg skal SNO og miljødirektoratet ha kopi av vedtakene. I enkelte tilfeller kan det være aktuelt å sende kopi til politiet. Sametinget og fylkeskommunen skal også ha kopi av vedtaket dersom det berører kulturminner.

Oppsyn

SNO har ansvar for oppsyn i Grønningen naturreservat. De fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

6.1.2 Retningslinjer for dispensasjonssøknader

- Søknader om motorferdsel i naturreservatet (i tilfeller nevnt i verneforskriften § 7) sendes FMNT, men skal i tillegg sendes kommunen for behandling etter motorferdselloven. Kommunens skjema kan benyttes.
- Ved søknad om bruk av snøscooter skal kart over kjøretrasé vedlegges.
- I byggesaker legges skisse av bygninger / tilbygg ved søknaden. Ved tillatelse etter verneforskriften, må kommunen omsøkes for tillatelse etter plan- og bygningsloven.
- Ved grove brudd på tillatelser/dispensasjoner skal vedtaket gjøres om og tillatelsen inndras. Politianmeldelse vil bli vurdert. Slike vilkårsbrudd vil bli tillagt vekt ved eventuelle nye søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene.
- Det er rom for at brukere av området kan få flerårige tillatelser for tiltak / aktiviteter som er nevnt i verneforskriften § 7. Det er vanlig at det stilles vilkår, for eksempel føring av kjørebok ved tillatelse til bruk av snøscooter.

Tekstboksen gir en oversikt over hva dispensasjonssøknader skal inneholde.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften skal inneholde:

- Tiltakshavers navn/søkers navn og adresse.
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket.
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse).
- Beskrivelse av tiltaket, omfang, varighet og sannsynlig innvirkning på verneverdiene.
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (dersom dette er kjent).

6.2 Miljørettslige prinsipper ved saksbehandling

I følge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for offentlige beslutninger. Det vil si at disse prinsippene skal vurderes, og at det skal fremgå i avgjørelsen hvordan de er tatt hensyn til og vektlagt. Nedenfor beskrives de fem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, naturens tilstand og effekt av påvirkninger. I hver enkelt dispensasjonssøknad vurderes derfor:

- 1) Hvilke naturverdier finnes på stedet?
- 2) Hva er effekten av det omsøkte tiltaket på disse verdiene?
- 3) Hvor er denne kunnskapen hentet fra (rapporter, generell kunnskap, erfaringer osv.)?

§ 9 Føre-var-prinsippet

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap til å kunne si noe om virkningen av det omsøkte tiltaket på naturmiljøet skal føre-var-prinsippet benyttes.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Samlet belastning på økosystemet skal vurderes. Under behandlingen av dispensasjonssøknader skal det derfor vurderes hva slags belastning økosystemet har vært utsatt for (i form av tidligere og nåværende tiltak og bruk), hva det trolig vil bli utsatt for i fremtiden, og hva den samlede belastningen på økosystemet vil bli dersom dispensasjonen gis.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse

Den som gjør skade på miljøet skal bære kostnadene. Det kan altså bli satt krav om at tiltakshaver utbedrer skadene tiltaket har medført, eller at tiltakshaver må dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal velges de driftsmetoder, teknikker og den lokalisering av tiltaket som gir minst skade på naturen. Det skal derfor alltid vurderes om det finnes alternative lokaliseringer, og om disse gir mindre skade på naturmangfoldet. Det skal også alltid vurderes om det finnes andre teknikker eller driftsmetoder som gir mindre skade.

7 Kilder

Artsdatabanken 2015. Artsportalen. <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>. Sist besøkt 29.10.15

Berre, I., Nygård, B. O. og Berre, B. 2013. *Te fjells i Frol og Skognfjellet*. Skogn historie XIV. Utgitt av Fjellboknemda, Levanger. 256 s.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. *Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold*. DN håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

DN-håndbok 17 – 2008. Områdevern og forvaltning (forvaltningshåndboka, revidert utgave).

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2002. *Evaluering av skogvernet i Norge*. – NINA Fagrapport 54: 1-146.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. 2008. *Vern av skog på Statskog, Opplysningsvesenets fond sine eiendommer og div. private areal i Nord-Trøndelag fylke. Høringsutkast til verneplan*. Rapport nr. 6 – 2008.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.) 2012. *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Artsdatabanken, Trondheim.

Gjerde, I., Brandrud, T. E., Ohlson, M. og Ødegaard, F. 2010. Skog – I: Kålås, J. A., Henriksen, S., Skjelseth, S. og Viken, Å. (red.) 2010. *Miljøforhold og påvirkning er for rødlistearter*. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.

Hofton, T.H. og Framstad, E. (red.), Garder, G., Brandrud, T.E., Klepsland, J., Reiso, S., Abel, K., bendiksen, E., Heggland, A., sverdrup-Thygeson, A., Svalastog, D., Fjeldstad, H., Hassel, K. og Blindheim, T. 2006. *Naturfaglige*

registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SFs eiendommer. Del 2 Årsrapport for registreringer i Midt-Norge 2005. – NINA Rapport 151. 257 s inkl. vedlegg.

Klepsland, J., Reiso, S. og Hassel, K. 2006. *Naturverdier for lokalitet Grønningen-Elgvadfoss, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2005, DP2*. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Miljødirektoratet. 2014. *Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter*. M106-2014, 24 s.

Miljødirektoratet. 2015. <http://kart.naturbase.no/> sist besøkt 04.11.15

Miljøverndepartementet. 2003. *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. (St.meld. nr. 25 2002-2003). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/40da6fc97eba49af90479ae32ee27ccc/no/pdfs/stm200220030025000dddpdfs.pdf>

Miljøverndepartementet. 2012. *Naturmangfoldloven kapittel II, Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring*. T-1514. 46 s.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199s.

Moen, A., Kjølsvik, L., Bretten, S., Sivertsen, S og Sæther, B. 1976. Vegetasjon og flora i Øvre Forradalsområdet i Nord-Trøndelag, med vegetasjonskart. K. norske Vidensk. Selsk. Mus., Rapp. Bot. Ser. 1976-9. 135 s. 2 kart.

Moen, A. og medarbeidere. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. K. norske Vidensk. Selsk. Mus., Rapp. Bot. Ser. 1983-1. 160s.

NIBIO, 2015. <http://www.skogoglandskap.no/kart/kilden>. Sist besøkt 05.11.15

Nilsen, L. S. 1996. *Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag*. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. Rapport 1996-3. 120 s.

Norges geologiske undersøkelse (NGU). 2015. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/> sist besøkt 06.11.15.

Vedlegg 1. Verneforskrift

Verneforskriften for Grønningen naturreservat er hentet fra www.lovdata.no

Forskrift om vern av Grønningen naturreservat, Levanger kommune Nord-Trøndelag

Dato: FOR-2011-12-16-1297

Publisert: II 2011 hefte 5

Ikrafttredelse: 16.12.2011

Gjelder for: Levanger kommune, Nord-Trøndelag

Hjemmel: LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62

Kunngjort 20.12.2011 kl. 15.10

Korttittel: Forskrift om Grønningen naturreservat

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 16. desember 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 15. mars 2013 nr. 284 (i kraft 1. juli 2013).

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket naturområde med varierte naturverdier. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for naturmangfold. Området har blant annet gammel granskog og kalkpåvirket høgstaudeskog.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som en del av et meget stort område som har store skogfaglige, myrfaglige, botaniske og ornitologiske verdier, herunder rike skogtyper og forekomst av meget gammel granskog.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 99/1, 371/1 i Levanger kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 15 492 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:22 500, datert Miljøverndepartementet desember 2011. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Levanger kommune, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen er ikke uttømmende.

4. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Beiting.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
5. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
6. Sanking av bær og matsopp.
7. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
8. Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
9. Bålbrenning med medbrakt ved eller tørrkvist.
10. Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsen gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler).

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
2. Bruk av sykkel, hest og kjerre utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
4. Skånsom riding.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
2. Uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd nr. 2.
3. Nødvendig motorferdsel for vedlikehold av anlegg og innretninger som nevnt i § 4 nr. 7.
4. Istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 4.
7. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
8. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
9. Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
11. Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan.
12. Rydding av eksisterende drivingslei og kjørolei i reindriften, i samsvar med forvaltningsplan.

13. At grunneier kan utvise ved til hytter og setre i verneområdet etter plan.
14. Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til setrer og hytter i verneområdet etter fastlagt trasé.
15. Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
16. Utkjøring av saltslikkestein.
17. Oppkjøring av skiløype etter fastsatt trasé.
18. Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
19. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppføring av gjerder og samleanlegg for beite, jf. § 7. nr. 15.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet.

Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsorden som etableres.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2. Artsmangfold

Tabell 3. Tabellen viser rødlista arter som har blitt registrert i Grønningen naturreservat under feltregistreringen 15.-16.06.05 (Klepsland, Reiso og Hassel 2006). Voksested er hentet fra kriteriedokumentasjon i artsdatabankens artsportal (Artsdatabanken 2015).

Art	Gruppe	Status *	Antall funn'	Funnsted	Voksested ¹
Granbendellav <i>Bactrospora corticola</i>	Skorpelav	VU	2	Sjåstaddalen	Gran i gammel granskog
Rotnål <i>Microcalicium ahlneri</i>	Skorpelav	NT	1	Ukjent	Død ved med brunråte i eldre barskog
Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	Busk- og bladlav	NT	Flere	Byavolldalen ²	Gamle bartrær, hovedsakelig gran.
Furuplett <i>Chaetodermella luna</i>	Vedboende sopp	NT	1	Ukjent	Død ved av furu
Svartsonekjuke <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Vedboende sopp	NT	15	Ukjent	Grove læger av gran
Hornskinn <i>Crustoderma corneum</i>	Vedboende sopp	NT	1	Ukjent	Harde og tørre furulæger
Tyrikjuke <i>Skeletocutis lenis</i>	Vedboende sopp	NT	1	Ukjent	Godt nedbrutte furulæger

* Rødlistestatus pr. 2015 (Artsdatabanken 2015).

' Antall funn under feltregistrering 15. - 16.06.05 (Klepsland, Reiso og Hassel 2006).

¹ Informasjonen er hentet fra nettversjonen av rødlista (Artsdatabanken 2015)

² Registrert under befarings høsten 2015.

Vedlegg 3. Beskrivelse av kjerneområdene i Grønningen naturreservat

Verdivurdering av kjerneområder

Svært viktig (A): Lokaliteter med arter eller naturtyper i rødlistekategoriene «kritisk truet» (CR) eller «sterkt truet» (EN). Lokaliteter vurderes også som «svært viktige» dersom det er sannsynlig at slike arter finnes der.

Viktig (B): Lokaliteter med rødlistearter i kategorien «sårbar» (VU), eller lokaliteter hvor det er sannsynlig at disse forekommer. Lokaliteter kan også vurderes til kategori B dersom de inneholder flere arter i kategorien «nær truet» (NT), eller dersom den inneholder naturtyper i kategoriene VU eller NT.

Lokalt viktig (C): Lokaliteter som ikke når opp til prioritering i B-kategori, men som kan være viktige i lokal sammenheng.

(Direktoratet for naturforvaltning 2007)

Utrag fra naturtypebeskrivelse i naturbase (Miljødirektoratet 2015). Beskrivelsen er hentet fra de to kartlagte naturtype-områdene innenfor Grønningen naturreservat.

1 Sjøstaddalen

Naturtype: Urskog / gammelskog - granskog

Verdi: Viktig (B)

Kilde: Levanger kommune

Bekkedal med mye død ved. Høy klimatisk fuktighet.

2 Alnesvola, ved tjern

Naturtype: Kalkskog - kalkgranskog

Verdi: Viktig (B)

Kilde: Levanger kommune

Nordvendt li som skråner ned til tjern. Granskog.

Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i utformingen av forvaltningsplanen

Dette vedlegget beskriver hvordan naturmangfoldloven har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Grønningen er beskrevet i kapittel 1 og 4. Denne kunnskapen er bakgrunnen for utformingen av forvaltningsutfordringer og oppsynsplan i kapittel 5.2 og 5.3, samt retningslinjene for brukerinteresser i kapittel 5.4. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har FMNT vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Grønningen er godt. Førre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Oppsynsplanen i kapittel 5.3 er utarbeidet for å kunne vurdere utviklingen av verneverdiene i naturreservatet. Ved å føre oppsyn med bruken av området parallelt med tilstanden til naturverdiene, vil en kunne gi en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes ved en eventuell revidering av forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av retningslinjer for brukerinteresser i kapittel 5.4. Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring dersom en gjør skade på naturmangfoldet gjennom en annen driftsform enn det som står spesifisert i forvaltningsplanen. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil også bli vurdert under behandlingen av dispensasjonssaker.

Vedlegg 5. Bevaringsmål med tilstandsvariabler

Forvaltningsutfordring: Områder med gammel barskog skal utvikle seg naturlig og ha en god økologisk tilstand.

Gubbeskjegg er en nær truet (NT) art som vokser epifyttisk på gamle bartrær, hovedsakelig gran. Forekomst av gubbeskjegg betyr at skogen er gammel og har en god økologisk tilstand, og økte forekomster av trær med gubbeskjegg er derfor satt som et bevaringsmål i naturreservatet.

Tilstandstrinn

Tilstandsvariabelen indikatorart klassifiseres i følgende trinn:

1. > 10 % øking i antall trær med forekomst av gubbeskjegg.
2. Ingen eller liten endring ($\pm < 10\%$) i antall trær med forekomst av gubbeskjegg.
3. < 10 % nedgang i antall trær med forekomst av gubbeskjegg.

Overvåking

Det skal etableres en 2m bred transekt på ca. 20 m, der antall trær med forekomst av gubbeskjegg telles og registreres hvert 10. år. Tilstandstrinn fylles ut etter at bevaringsmålet er etablert i felt

Tabell 4. Økt forekomst av gubbeskjegg er et bevaringsmål i Grønningen naturreservat. Tabell for bevaringsmål og tilstandstrinn og overvåkingsresultat for gammel barskog vises under.

Bevarings-mål	Tilstands-variabel	Overvåking		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Måleenhet-intervall
		Start	Frekvens	Trinn	Måleenhet_intervall	Trinn	Måleenhet_intervall	Trinn	Måleenhet_intervall	
Den gamle barskogen i Grønningen naturreservat har god tilstand.	Indikator-art	2016	10 år	1	+ > 10 %	2	$\pm < 10\%$	3	- > 10 %	Prosentvis endring i antall trær med gubbeskjegg, langs en 2m bred og 20 m lang transekt.

Vedlegg 6. Tiltaksplan

Følgende tiltak skal iverksettes i Grønningen naturreservat i løpet av 2016:

1) Informasjonsplakat

Det skal settes opp informasjonstavle ved de mest aktuelle innfallsportene til naturreservatet. Parkeringsplassen nedenfor Byavolldalen er et aktuelt punkt å sette opp plakat. Dette er et viktig tiltak for å gjøre naturreservatet, vernebestemmelsene og naturverdiene kjent for folk som ferdes i området.

Ansvar: FMNT / SNO.

2) Bevaringsmål

Det skal etableres bevaringsmål knyttet til forekomst av trær med gubbeskjegg i gammel barskog (se vedlegg 5). Dette bevaringsmålet skal registreres i NatStat og overvåkes etter plan.

Ansvar: FMNT, i samarbeid med SNO.

